

TRỞ LẠI CHIẾN TRƯỜNG XƯA:

CHÂU ĐỐC - LONG XUYÊN - RẠCH GIÁ - CẦN THƠ
SÓC TRĂNG - BẠC LIÊU - CÀ MAU

ANH PHƯƠNG Trần Văn Ngà

Tôi ao ước, khi ổn định được cuộc sống ở Mỹ, sẽ tìm cơ hội về thăm lại chiến trường xưa ở Miền Tây và sẽ tìm lại dấu vết - lối xưa của một lộ trình khổ nhục ở các trại tù cộng sản, từ Nam ra Bắc và trở về Nam để có dịp hồi tưởng cảnh cũ bi thương nghiệt ngã. Sau 3 năm đầu ở đất Bắc, tôi, 43 tuổi, đã đi "ba chum", lê lét từng bước một và khi lao động, tôi cố gắng bỏ gậy để cho xương cốt phải hoạt động nhiều, không như một vài anh em khác khai bệnh ở nhà nằm võng triền miên và khi được thả ra, đi đứng khó khăn và vài năm sau đã ra đi. Trước khi vào tù, tôi cân được gần 65 ký lô, sau 3 năm cải tạo kết quả "tiến bộ" trông thấy còn được 43 ký (ngồi vào sọt cân rau, 2 bạn tù còn sức kéo lên cân). Có dịp trở lại những trại tù năm xưa, tôi cũng đã ao ước, nhưng có thể phải chờ đến kiếp sau, nếu được đi tự do. Những trại tù nghiệt ngã mà tôi đã trải qua: Sơn La - Yên Bái - Vĩnh Phú - Rừng Lá Hàm Tân cũng như thành ông Năm ở Hóc Môn và Suối Máu (Trung tâm 3 giam giữ tù phiến cộng) Biên Hòa.

Dịp may đến với tôi, lần đầu tiên, tôi trở về quê thăm ông anh thứ bảy - 82 tuổi đang đau nhiều, muốn gặp lại tôi, nhân cơ hội này, tôi đã thăm lại một phần chiến trường xưa - Miền Tây mà tôi đã từng tham dự trong các cuộc hành quân của Trung Đoàn 33 Bộ Binh, năm 1963 và 1964: Châu Đốc (An Giang) - Long Xuyên (An Giang) - Kiên Giang (Rạch Giá) - Phong Dinh (Cần Thơ) - Ba Xuyên (Sóc Trăng) - Bạc Liêu - An Xuyên (Cà Mau).

Với sự đề phòng bắt trặc hay gặp sự rắc rối khó khăn trong chuyến trở về quê hương lần đầu, một người bạn thu xếp mua vé giúp tôi trong chuyến du lịch Việt Nam từ San Jose tháng 6 năm 2010, cách nay hơn 8 năm. Hãng du lịch ở hải ngoại thường có đầu mối làm ăn với trong nước cho nên vấn đề kiểm soát an ninh khách du lịch đối với Việt Nam cũng có phần dễ dãi. (H: Đường giao thông hiện nay của Việt Nam -

Sài Gòn như thế này đây!!!)

Sau gần 20 năm xa quê hương, khi đặt chân xuống phi trường Tân Sơn Nhất, tôi cảm thấy có sự thay đổi lớn quá, khách du lịch vắng lai tấp nập. Năm xưa, chiến tranh còn ác liệt có mấy ai ở nước ngoài dám đến Việt Nam du lịch chỉ có cánh nhà báo, du học sinh, thương gia có làm ăn với Việt Nam, nhân viên của chính phủ đi công tác, còn đại đa số gồm toàn những người mặc quân phục tới lui tấp nập.

Sài Gòn năm 2010 đã lột xác với những cao ốc to sầm, đường sá đầy bụi bặm chật ních xe cộ, đa số xe lưu thông là xe gắn máy tung khói bụi mịt mù trời đất, ai cũng có khẩu trang che mũi miệng, chen chúc xê dịch từng thước đất vào giờ cao điểm giao thông. Đến năm 2017 có thêm nhiều xe hơi chen lấn với xe gắn máy... Việt Nam đã thay đổi lớn, quan trọng nhất, người giàu, đại gia tăng vọt và tầng lớp bình dân, nhà nghèo, giới nông dân bám đất ruộng lại nghèo hơn xưa cũng gia tăng còn khủng khiếp hơn.

Theo chương trình, sau một vòng đi tua Phan Rang - Phan Thiết - Tháp Chàm - Cam Ranh - Nha Trang - Đà Lạt và trở lại Sài Gòn ngơi nghỉ để chuẩn bị trở về lại Hoa Kỳ.

ẤP BÀ BÀI - XÃ VĨNH NGUỒN (CHÂU ĐỐC) KHÓ QUÊN

Nhân cơ hội ở Sài Gòn hơn một tuần, tôi đi về thăm lại quê hương cũng là nơi chôn nhau cắt rún

của tôi - ấp Bà Bài thuộc xã Vĩnh Nguơn, tỉnh Châu Đốc. *(H: Bốn anh chị em chúng tôi sum họp đông đủ lần đầu tiên, từ trái: thứ 7, thứ 9, thứ 11 và tôi thứ 10, đứa em trai út chết sớm lúc mới 7 tuổi, năm 1947. Nay anh 7 của chúng tôi đã quá vắng năm 2010 - chị thứ 9 mất 2017 - tôi cũng có về đưa tiễn và tiếp tục thăm lại chiến trường xưa - chừng nào đến phiên tôi ra đi? Cô em gái út cũng trên 80 tuổi lên đường nữa, sẽ kết thúc thế hệ "gia phả" gia đình họ Trần - ấp Bà Bài.*

Chúng tôi lớn lên phải tản cư chạy giặc, hứng chịu muôn vàn khổ lụy trong chiến tranh huynh đệ tương tàn? Hình này tại chùa Bồng Lai - năm 2010, cạnh cây cầu bắc ngang kinh Vĩnh Tế - ấp Bà Bài mà khi xưa chưa có. Nay, ấp Bà Bài chỉ có chùa Bồng Lai xây cất đàng hoàng, không có một nhà dân, vì còn sợ nạn "cấp duồn" của người Miên muôn đời lại đất - chỉ cất chòi ở tạm lo ruộng rẫy, đánh bắt cá, hết mùa trở về nhà ở xa cách 5 - 10 cây số.

Khi còn chiến tranh ác liệt, từ năm 1965 đến năm 1975, ấp Bà Bài là vùng "oanh kích tự do" vì Việt Cộng từ Cam Bốt thường sử dụng vùng đất này làm chỗ dừng quân hay trú quân dài hạn. Nơi này và vài tuyến đường nữa, VC từ Miên xâm nhập vào địa phận tỉnh Châu Đốc, mà điểm dừng chân lý tưởng của chúng là ấp Bà Bài, dọc bờ kinh Vĩnh Tế.

Với con kinh Vĩnh Tế sâu và rộng là vật cản hữu hiệu - chướng ngại vật thiên nhiên, chặn đường xe thiết giáp, các loại cơ giới và làm chậm lại sự di chuyển của bộ binh. Hơn nữa, từ đó rút quân sang đất Miên lại rất gần vô cùng thuận tiện, không quá 1 cây số rưỡi. Khu vực rộng lớn này trên thế đất có nhiều cỏ lạt cao che phủ quanh năm, Việt Cộng rút quân

về đất Miên là an toàn khu của chúng. Đặc biệt về lương thực, hậu cần, vùng này có

nhiều thóc gạo, chuyên canh tác lúa Thần Nông và thực phẩm: tôm cá, rắn rùa lươn, gọi là chim trời cá nước vô cùng phong phú, có đầy đầy khắp đồng ruộng. (H: Nhà hát và công viên Cao Văn Lầu ở Thành phố Bạc Liêu)

Còn về rau xanh có vô số rau nhúc, rau muống, bông điên điển, bông súng hoang dã tha hồ mà dùng. Nói về lương thực, khu vực này có kho dự trữ

không lồ trong thiên nhiên trời đất, nuôi cả một đạo quân lớn cấp Sư Đoàn hay Quân Đoàn lâu dài rất dễ dàng, không cần tiếp tế lương thực từ xa đưa tới. Về mặt chiến thuật, Việt Cộng cũng như quân cộng sản Miên - Khờ Mẻ Đỏ của Pôn Pốt, năm 1978, 1979, đã lợi dụng địa thế hiểm yếu này đặt Bộ Chỉ Huy tiền phương, đầu não của Sư Đoàn hay Quân Đoàn của Khờ Mẻ Đỏ làm bàn đạp xua quân tấn công pháo kích vào tỉnh lỵ Châu Đốc và các vùng lân cận quan yếu.

Từ ấp Bà Bài, theo đường chim bay, tới tỉnh lỵ Châu Đốc xấp xỉ 10 cây số, đến Núi Sam chừng 4 cây số, đến thị trấn Nhà Bàn - điểm đầu mối của vùng Thất Sơn Châu Đốc, cách chừng 6 cây số và vùng biên giới có con kinh Cả Hàng, Casino Tà Mâu trên đất Miên (vùng mật khu cũ của Việt Cộng) cũng khoảng 5-6 cây số. Đây là một casino nổi tiếng như ở Đông Dương về sự trần lộn sạch sành sanh dân chơi cờ bạc hay cá độ đá gà gần đó đã vay nợ nóng, có thể bị hành hạ, giam cầm, kể cả mất mạng nữa...(đài Á Châu Tự Do - RFA phổ biến tin gần đây). Nếu ở đầu kinh Vĩnh Tế (xã Vĩnh Nguơn - Châu Đốc), từ ngôi đình làng đi thẳng theo đường chim bay đến Tà Mâu, chừng 4-5 cây số. Nếu đi đường chữ L ngược, dọc theo một nhánh dòng sông Hậu và chạy vào đường ruộng đến sông bài Tà Mâu, chừng 10 cây số. Hiện nay, khu vực này cũng là khu chợ trời - chợ biên giới, chuyên buôn bán đồ lậu tuồn sang Việt Nam, tôi cũng đã có đến khu vực này Tôi về thăm lại quê hương Bà Bài, năm 2010, vẫn chưa có những người từ bỏ nơi này năm xưa trở về cất lại nhà ở. Mọi người tản cư đi nơi khác an ninh hơn, như đại gia đình chúng tôi có gần cả trăm người tản cư ra tỉnh lỵ Châu Đốc từ năm 1947. Nhiều gia đình cũng rời ấp Bà Bài đi nhiều nơi khác như cất nhà theo dọc tỉnh lộ từ Núi Sam đi vào các quận Tịnh Biên, Tri Tôn (vùng 7 núi) hay cất nhà ở gần Bến Đá Núi Sam, Nhà Bàn...

NHỚ LẠI BẠC LIÊU

Đầu năm 1963, từ Bộ Tư Lệnh của Sư Đoàn 21 Bộ Binh trong tỉnh lỵ Bạc Liêu, tôi nhận Sự Vụ Lệnh về phục vụ Trung Đoàn 33, đơn vị cơ hữu của Sư Đoàn 21 BB (SĐ 21 có 3 Trung đoàn 31 - 32 - 33...). Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn 33 Bộ Binh ở cạnh đầu cầu Hoàng Diệu (sau này là Quân Y Viện Long Xuyên) - đối diện chênh chéch với cửa chính trường Trung học Thoại Ngọc Hầu. Tất cả 13 sĩ quan mới ra trường Thủ Đức - Đà Lạt và Nha Trang (Khóa 13 Thủ Đức - Khóa 16 Đà Lạt và Khóa 3 Đồng Đế - Nha Trang), về trình diện cũng là lúc Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn 33 BB có lệnh di chuyển về đóng bản doanh trong vòng thành, sát bên Trung Tâm Cải Huấn tỉnh Châu Đốc (cũ). Được lệnh theo đoàn xe di chuyển về Châu Đốc, chúng tôi sẽ được bổ nhiệm về 3 tiểu đoàn cơ hữu của Trung đoàn 33 (lúc này 1 trung đoàn có 3 tiểu đoàn, sau này lên 4 tiểu

đoàn). Đến Châu Đốc đã là 29 Tết, các tân sĩ quan được nghỉ Tết 4 ngày, sẽ được bổ nhiệm về các đơn vị sau Tết. Mỗi người đều có số, sau nhiều năm tôi không có dịp ăn Tết với cha mẹ già và đại gia đình của tôi ở quê nhà - xứ mắm Châu Đốc. Nay được về nhà ăn Tết, còn gì hạnh phúc cho bằng, tôi còn gặp nhiều học sinh mà tôi từng dạy học ở Châu Đốc nhiều năm cho nên tôi có hàng trăm (có thể đến cả ngàn, tôi dạy môn sinh hoạt học đường cả trường tiểu học khoảng 20 lớp và có một thời gian dạy lớp Nhứt) học trò của tôi còn đang đi học tại Châu Đốc hay đã đi học xa ở Sài Gòn, Cần Thơ ... cũng về Châu Đốc ăn Tết, chúng tôi gặp lại nhau vô cùng may mắn, dịp may hiếm có.

Trong cái rủi lại có cái may nữa, khi trình diện Bộ Tư Lệnh Sư Đoàn 21 BB ở Bạc Liêu, 3 khóa: Thủ Đức - Đà Lạt - Nha Trang có trên dưới 40 sĩ quan mới ra trường, chờ đợi được bổ nhiệm về các đơn vị, có thêm thì giờ "bát phố" Bạc Liêu. Nghe tin đồn, có nhiều tân sĩ quan "chạy chọt" làm việc chỗ tốt khỏi phải ra đơn vị tác chiến, nghe nói danh sách sĩ quan đi các đơn vị trình lên Tư Lệnh Sư Đoàn là Đại Tá Bùi Hữu Nhơn (sau này là Thiếu Tướng và giải ngũ, nay 90 tuổi, định cư gần San Jose), hình như có vấn đề đó, Đại Tá Tư Lệnh bắt phải làm lại và thay đổi nhiều lần, nên chúng tôi phải chờ đợi ra đơn vị hơi lâu. Chúng tôi phải ngóng cổ chờ đợi, được ở nhà vắng lai của Sư Đoàn. Lúc này cận ngày Tết Nguyên Đán, chúng tôi cũng muốn đi về đơn vị ngay để ăn Tết ở đơn vị đầu tiên trong đời quân ngũ. Cả tuần chờ đợi cũng chưa nhúc nhích, chiều chiều chúng tôi tùm năm tùm ba ra phố chợ Bạc Liêu chơi hay ăn nhậu. Tình cờ, tôi gặp vài nữ sinh trường Phước Kiến ở Chợ Lớn, đang về quê thăm gia đình, đánh vũ cầu trên bãi cỏ, chào hỏi tôi và mời tôi đánh vũ cầu với các em cho vui. Tôi mãi mê theo trái cầu, chẳng may sụp một ổ gà, bàn chân trái bị bong gân, tôi được các bạn dìu về nhà vắng lai, tưởng đâu nhẹ. Nào ngờ, bệnh xá cho biết vụ bong gân này phải chữa trị lâu, tôi vội tìm hỏi các ông lang Đông Y chữa bằng thuốc rượu và cả ngoại khoa khác như bó ngải...

Tôi gặp một gia đình của một ông thầy bắt đắc dĩ, có thứ thuốc rượu này chỉ dùng để làm phước. Mỗi ngày, từ nhà vắng lai, tôi phải đi xe lô đi đến nhà ông bác này. Cả gia đình, nhứt là bà ngoại và ông bà chủ nhà, cấm cảnh, tội nghiệp, bảo tôi ở lại đây, chùng nào có Sự Vụ Lệnh đi về đơn vị mới, sẽ đi. Bây giờ, để việc chữa trị cho dễ và tránh di chuyển nhiều mới mau bình phục, tôi vô cùng xúc động và cảm kích tấm lòng tốt của gia đình. Tự nhiên, ân phúc từ trên trời rơi xuống quá bất ngờ, ăn ở miễn phí lại được chữa trị chăm sóc tận tình chu đáo. Hàng ngày, trước khi đi học và đi học về, bà ngoại đưa cháu gái đang học lớp đệ tam, khoảng 16 tuổi, nhỏ hơn tôi đúng một giáp, dùng nước nóng pha muối lau sạch chỗ bong gân và sau khi bó ngải lại lau chung quanh bàn chân đang sưng húp lên, dù có đau tôi cũng nín thình vì trông bàn tay nhỏ nhắn của cô nữ sinh 16 tuổi như bàn tay của nàng tiên "cứu độ" kẻ đang khốn khổ vì bong gân, đi đứng khó khăn phải có nạn hay phải có người dìu...Cô nữ sinh hàng ngày phải lo bưng dọn cơm cho tôi một ngày 3 bữa suốt luôn 4 ngày, bạn từ nhà vắng lai Sư Đoàn đến cho biết, tất cả phải trình diện Đại Tá Tư Lệnh - Trung Tá Tư Lệnh Phó (Trung Tá Cáo Hảo Hón, sau này là Trung Tướng) - Thiếu Tá Tham Mưu Trưởng và mỗi tân sĩ quan sẽ nhận Sự Vụ Lệnh được bổ nhiệm về đơn vị. Có nhiều người bạn có Sự Vụ Lệnh vội và ra đi bằng xe đò vì cả 3 Trung Đoàn đang trú đóng ở Cà Mau, Chương Thiện và Long Xuyên, cách Bạc Liêu xa nhứt cũng trên dưới 100 cây số. Vì bị bong gân không đi dễ dàng, tôi phải đợi đoàn công voa của Trung Đoàn 33 - ở Long Xuyên đến nhận tiếp liệu phẩm của Sư Đoàn, tôi sẽ tháp tùng về đơn vị, được biết phải đợi thêm 3 ngày nữa, ngày 28 Tết Ta mới có đoàn xe đến Bạc Liêu. Như vậy, tôi nghĩ càng tốt để chữa bong gân tiếp.

Lại có số may, có cơ hội đến nhà ân nhân cảm ơn và ở tiếp 3 ngày nữa, cả nhà kể cả cô nữ sinh xinh đẹp này đều có cảm tình, quý mến tôi. Sau này về đơn vị, có dịp nhớ lại, nếu bà ngoại giới thiệu hay làm mai cô nữ sinh bé bỏng này với tôi, chỉ nuôi gao 2 năm nữa đúng 18 tuổi thì có quyền lấy chồng sĩ quan đúng luật nhà binh, đúng với quan niệm thời chiến "gái khôn

tim chồng giữa chôn ba quân". Bà ngoại và ba má cô gái cứ hỏi mãi tôi có bao nhiêu anh chị em, mấy tuổi, có gia đình chưa? Tôi trộm nghĩ, bà có ý muốn gả cô cháu ngoại? Nhưng, bà e ngại

điều gì đó, không nói ra. Thật tình mà nói, với tuổi 28 rồi, nếu bà giới thiệu cháu ngoại quá trẻ đẹp chắc lúc đó, tôi không thể "cầm lòng đặng", khó từ chối, vả lại cũng là ân nhân và cô lại xinh đẹp bé bỏng, "búp bê" nữa. Thế mới biết, người xưa nói không sai:

**Hữu duyên thiên lý năng
tương ngộ**

**Vô duyên đối diện bất
tương phùng**

dịch nghĩa:

Có duyên ngàn dặm xa còn
gặp

Không duyên đối mặt vẫn
cách lòng.

(H: Công Tử Bạc Liêu & Biệt Thự sang trọng và đồ sộ)

Sau vài năm về làm việc tại Cần Thơ, tôi có nhờ một người bạn gốc Bạc Liêu hỏi tin tức, được biết cô gái năm xưa đó, cũng có chồng sĩ quan Thiết Giáp. Sau biến cố nghiệt ngã 30.4.1975, gia đình cô cậu này nếu được sang Hoa Kỳ định cư như gia đình chúng tôi thì Trời xanh "bất phụ hảo tâm nhơn" - không phụ người tốt có lòng nhân từ.

VỀ CHÂU ĐỐC

Sau 4 ngày ăn Tết sum vầy với gia đình thật hạnh phúc. Đến ngày Mồng Bốn, 13 anh em chúng tôi trình diện Trung Tá (hay Thiếu Tá) Nguyễn Văn Thanh - Khóa 2 Võ Bị Đập Đá cùng khóa với Trung Tướng Nguyễn Văn Mạnh. Sau khi bắt tay chúng tôi, ông Trung Đoàn Trưởng liếc nhanh qua và hỏi tôi tại sao phải băng chân, không đi giày được mặc dù tôi cũng mặc quân phục số 2, đội cát-kết (casquette) như tất cả các bạn. Ông Trung Đoàn Trưởng ra lệnh cho Trung úy Trưởng Ban Quản Trị, bổ nhiệm mỗi tiểu đoàn 4 sĩ quan đủ 3 khóa. Còn ông Chuẩn úy này, ông Trung Đoàn Trưởng chỉ tôi, ở lại Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn, sẽ tính sau. Ông Trung Đoàn Trưởng ra lệnh xong, bắt tay chúng tôi một lần nữa. Thế là chấm dứt buổi trình diện mà tôi nơm nớp lo sợ, nếu đi ra Tiểu đoàn làm sao tôi đi hành quân khi chân còn bong gân, không mang được giày.

Hôm sau, 12 bạn đi ra 3 tiểu đoàn, tôi được bổ nhiệm làm Đại Đội Phó Trọng Pháo có nhiệm vụ bảo vệ an ninh Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn và yểm trợ các tiểu đoàn về hỏa lực súng cối 81ly, đại bác 57 ly không giạt... nghĩa là vẫn ở Châu Đốc về nhà ăn cơm với gia đình. Được vài tháng, tôi được bổ nhiệm chức vụ Trưởng Ban 5 - Chiến Tranh Tâm Lý (sau này gọi là Khối Chiến Tranh Chánh Trị của Trung Đoàn), thay thế Đại úy Lưu Kim Châu - Khóa I Thủ Đức đi học trường Chỉ Huy Tham Mưu ở Đà Lạt. Một thời gian ngắn sau, tôi kiêm nhiệm Trưởng Ban An Ninh Trung Đoàn. Một chuẩn úy mới ra trường mấy tháng nhận một lúc 2 chức vụ thay thế chức vụ của ông Đại Úy, có 2 xe jeep.

(H: Tượng Đài Cá Ba Sa - Biểu tượng của nghề nuôi cá bè ở Châu Đốc)

Lúc bấy giờ, bị chính phủ Mỹ cắt bớt viện trợ nhằm gây áp lực Tổng Thống Ngô Đình Diệm về chính trị. Các đơn vị Quân Đội cũng bị ảnh hưởng, xe đi làm việc chỉ được cấp một nửa xăng so với trước kia. Nhưng trớ trêu, một chuẩn úy, khi ở Long Xuyên có đến 2 xe jeep, tôi chỉ sử dụng một chiếc cho nên cũng dư dả xăng tha hồ mà lái vung vít bát phở hay cuối tuần đi chơi xa Châu Đốc - Cần Thơ làm cho 3 ông Trung úy già trong Bộ Chỉ Huy ganh tỵ "thóc mét" trình với ông Trung Đoàn Trưởng, tôi đi chơi nhiều, hao xăng... Ba mặt một lời, ông Trung Đoàn

Trưởng hỏi ông Trung Úy Trưởng Ban Tư, mỗi xe được dùng bao nhiêu xăng , 2 xe của ông N. xài bao nhiêu, cộng chung, tôi chưa dùng hết cấp số cung cấp xăng cho 2 xe. Nếu tính xăng dùng cho 1 chiếc như các sĩ quan khác thì vượt mức định lượng cho phép. Ông Trung Đoàn còn nói tiếp, Chuẩn úy mới ra trường còn trẻ, Châu Đốc và Long Xuyên là quê hương của ông để ông thăm viếng bà con bạn bè mà xăng lại chưa sử dụng hết, ba ông Trung úy cụt hứng, tiu nghỉu. Thế là chuẩn úy N thắng 3 Trung úy về vụ sử dụng xăng, các ông ấy ghét tôi lắm, nhưng làm gì được nhau.

Tôi nhớ mãi cách xử sự người lớn của một cấp chỉ huy mà tôi vô cùng kính trọng. Cũng trong chuyến về thăm quê này, trên đường về Sài Gòn, tôi có ghé lại Cần Thơ đến thăm ông Thầy cũ trong Quân Đội, lúc bấy giờ, Trung Tá Thanh đã 90 tuổi (đeo lon Trung tá 12 năm - Trung úy Lê Văn Hưng, Trưởng Ban 2 Trung Đoàn do Thiếu Tá Thanh chỉ huy - sau này Chuẩn Tướng Hưng lại là sếp của TT Thánh ở Bộ Tư Lệnh Quân Đoàn 4 - Cần Thơ). Và 7 năm sau, Cụ Thanh mất, từ Mỹ tôi có đặt một tràng hoa phúng điếu ông Thầy an táng tại Cần Thơ. Đó là tình nghĩa huynh đệ chi binh, mãi mãi bất diệt.

* Khi Trung Đoàn 33 di chuyển quân từ Long Xuyên về Châu Đốc, đặc biệt là vùng Bảy Núi, Việt Cộng thường phục kích, bắn sẻ hay đặt mìn ven lộ, đường đi từ Nhà Bàn đến Trung Tâm Huấn Luyện Chi Lăng và Trại Lực Lượng Đặc Biệt ở trên Núi Cấm. Hơn nữa trước đó không lâu, Việt Cộng đặt mìn phá hư hại nặng nhà máy điện của Thị Xã Châu Đốc. Trung Đoàn chủ lực chính quy 33 về đây có nhiệm vụ trước mắt "dọn sạch" những đám quân du kích VC ở vùng xung quanh núi Sam, vùng sâu vùng xa của kinh sáng Vịnh Tre và kinh sáng Cây Dương, mà từ bảy núi VC thường về hoạt động kinh tài, tuyên truyền dụ dân vào bưng biển và phá rối an ninh Thị xã Châu Đốc...Nếu VC hoạt động gần Cái Dầu, ở giữa 2 con kinh này, chắc chắn bị lực lượng địa phương Bảo An - Dân Vệ (gốc Hòa Hảo - không đội trời chung với VC) sẽ hốt hết.

nôi của lực lượng võ trang của Hòa Hảo do Thiếu Tướng Hòa Hảo Lâm Thành Nguyên chỉ huy đặt bản doanh tại Cái Dầu và Bình Mỹ cũng gần đó, năm xưa, trước năm 1955. (H: Các loại mắm ở Châu Đốc)

* Khoảng rằm tháng giêng âm lịch, dân quê còn ăn Tết, được tin tình báo, nhiều cán bộ VC cũng về khu vực quen thuộc của chúng ăn Tết và nhận tiếp tế, một tiểu đoàn của Trung Đoàn

33 mở cuộc hành quân lục soát vùng sâu của 2 con kinh này, tóm được nhiều cán bộ kinh tài, trong đó có chị B. con gái Thầy giáo M., có 2 em trai cùng học với tôi ở trường tiểu học Châu

Độc. Khi xe đồ chạy ngang khu vực này, như một cuốn phim quay chậm hình ảnh hành quân năm xưa ở kinh sáng Vịnh Tre và Cây Dương sống dậy trong tôi.

Một lần khác, đoàn xe chiếu phim của tôi và đại diện Trung Đoàn, gồm có 2 chiếc xe Jeep, một Dodge 4 và một xe GMC, sau 2 đêm công tác, từ Trung Tâm Huấn Luyện Chi Lăng trở về Châu Đốc, chạy ngang qua mồm Núi Voi, thuộc xã Thới Sơn - thị trấn Nhà Bàn, cách văn phòng Hội Đồng Xã vài trăm thước, VC giết mìn trật lất chiếc xe tôi đi không hề hấn gì, chúng còn bắn thêm hàng chục phát súng, rồi co giò chạy lên núi lớn trốn mất, Hội Đồng Xã Thới Sơn báo động, một tiểu đội Nghĩa quân chạy đến tiếp cứu, 4 chiếc xe của chúng tôi đã "bình an" chạy đến chợ Nhà Bàn, chúng tôi ngồi nghỉ ngơi uống nước rồi đi tiếp về Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn.

Về Châu Đốc lần này, tôi cũng quyết tâm thăm lại cho bằng được nơi mình bị phục kích đầu tiên. Ở Thất Sơn có Núi Voi (nhỏ xíu, gần chợ Nhà Bàn) mà lại có Núi Tượng nữa mới vui (voi cũng gọi là tượng, chỉ thứ thú hoang dã to), là ngọn núi lớn có trong 7 núi (Thất Sơn). Núi Tượng là Thánh Địa của Đạo Tứ Ân Hiếu Nghĩa, núi Tượng là núi cuối cùng của vùng Thất Sơn, gần xã Lạc Quới - trên bờ kinh Vĩnh Tế. Núi Tượng cách kinh Vĩnh Tế chừng hơn 3 cây số, cũng là nơi quân Khơ Me Đỏ đã tràn qua đây (năm 1978 hay 1979?) giết đồng bào - tén đồ đạo Hiếu Nghĩa lên đến nhiều ngàn người (từ 3-7 ngàn), hiện nay còn nhiều đầu lâu, xương, tro của những nạn nhân bị cộng sản Miền tàn sát man rợ được thờ cúng tại Thánh Địa này.

* Từ tháng 3 đến tháng 7 năm 1963, Trung Đoàn 33 được Sư Đoàn điều về vùng ruộng cuối Núi Tượng để giữ an ninh cho một con kinh đào từ cầu Cây Me - Tri Tôn vòng qua núi Tượng và thông với một con kinh từ kinh Vĩnh Tế (xã Lạc Quới) chạy vào, tạo nguồn nước ngọt cho canh tác và vùng rừng núi rộng lớn này có đủ nước ngọt cung cấp cho người dân tiêu dùng... Tổng Thống Ngô Đình Diệm và phái đoàn chánh phủ cùng với ngoại giao đoàn, lên đến hàng trăm người đến vùng giáp mối 2 con kinh này mà BCH Trung Đoàn 33 chịu trách nhiệm thuyết trình bằng tiếng Pháp, không có thông dịch viên. Công tác đào con kinh chiến lược này là Quốc Sách của nền Đệ Nhất Cộng Hòa có ảnh hưởng cả vùng Thất Sơn rộng lớn. Dân công là người dân ở trong tỉnh An Giang bị bắt "làm trâu" luân phiên nhau, mất mấy năm mới hoàn thành, từ Cây Me - Tri Tôn đi đến cuối núi Tượng, hàng chục cây số. Khi Trung Đoàn 33 về đây chỉ còn khoảng dưới 2 cây số, hàng ngàn dân công luân phiên nhau làm trong nhiều tháng, đào đất bằng tay, xe cơ giới rất hiếm để kịp hoàn tất trước mùa nước lũ đến, tháng 9 - 10 âm lịch. Cả 3 tiểu đoàn cơ hữu của Trung Đoàn 33 phải mở liên miên các cuộc hành quân xung quanh vùng 7 núi nhằm giữ an ninh tuyệt đối cho dân công đào kinh. Chẳng may cũng có một trung đội của 1 Tiểu đoàn phục kích đêm sát chân núi Tượng, bị VC đột kích giết chết vài chiến sĩ hốt trọn trung đội trừ này mà Trung Đội Trưởng, một Chuẩn Úy cùng khóa 13 Thủ Đức với tôi.

Về lần này, tôi cũng tranh thủ, cố gắng nhờ cháu tôi chở bằng xe gắn máy Honda đi từ Nhà Bàn tới Tri Tôn, đến đầu kinh đào năm xưa - cầu Cây Me, tôi dừng lại quan sát và vô cùng bùi ngùi cảm xúc, mới đó mà gần 50 năm trôi qua như giấc mộng.

Sau Lễ cắt băng khánh thành con kinh đào lịch sử này, Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn 33 lại quay về địa điểm bản doanh cũ ở An Giang (Châu Đốc đã sáp nhập vào An Giang khoảng năm 1957). Thời điểm trở lại An Giang là thời điểm "rèn cán chính quân", nơi nghỉ nhiều và tổ chức học tập chánh trị hàng tuần vào chiều thứ 5 mà tôi là người chịu trách nhiệm điều hợp đúng với lịch học tập chánh trị của Sư Đoàn gửi xuống và đã trình qua ông Trung Đoàn Trưởng. Tôi biên soạn lại và vận động với trường trung học Thoại Ngọc Hầu đưa các nữ sinh trong Ban Văn Nghệ của nhà trường qua giúp vui vào mỗi buổi học tập chánh trị. Lúc này, trong Quân Đội đặt trọng tâm vào học tập chánh trị vì tình hình chánh trị trong nước cũng như quốc tế giao động đối với chế độ. Lần thứ 2, Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn ở An Giang kéo dài được khoảng 3 tháng, Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn lại di chuyển nữa, về Thị Xã Sóc Trăng - tỉnh Ba Xuyên.

VỀ TỈNH LÝ BA XUYÊN - SÓC TRĂNG

Bộ Chỉ Huy trung Đoàn 33 được đóng trong ngôi biệt thự to rộng và khang trang, có hàng rào sắt bao quanh, cách Toà Hành Chánh tỉnh chưa tới trăm mét. Một đơn vị tác chiến mà được đóng tại một khu vực hành chánh an ninh như tuyệt đối thì vui về biết bao!. Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn ở đây cũng không lâu, vài tháng sau, khoảng tháng 9 tháng 10 năm 1963, Trung Đoàn được lệnh mở cuộc hành quân đưa 3 tiểu đoàn cơ hữu về vùng Chà Là-Giá Ngựa (cách Tỉnh lỵ Cà Mau chừng 10 cây số), trên bờ sông Bảy Háp - con sông dài đi từ Thị xã Cà Mau đến quận cuối cùng của tỉnh An Xuyên, gần Mũi Cà Mau, là Năm Căn - nổi tiếng sản xuất than đước.

Đơn vị về trú đóng trong thị xã Ba Xuyên, thời gian chủ yếu là nghỉ ngơi dưỡng quân, lại nên thơ nhứt của đời binh nghiệp vì luôn ăn ngon những đặc sản của Sóc Trăng: bún nước lèo nôm bò hóc, bánh cồng, mè lấu, lạp xưởng Quảng Trân, ba ba (một loại rùa), đuông... Với chức vụ Trưởng Ban An Ninh, tôi thường bắt những anh lính ba gai, đi hành quân về, nhậu bí tí, không biết trời đất là gì, tôi cho lệnh hốt về giam trong chuồng cọp cho muỗi đốt chơi, chừng nào hết say,

tôi mới thả ra, còn lịch sự, nếu người lính có vợ con hay ở trại gia binh, tôi cho xe jeep đưa về tới nhà. (H: *Hồ Tịnh Tâm - Sóc Trăng - năm 2017*)

Công việc hàng ngày cũng không có cực nhọc, quan trọng, tôi chỉ lo giải quyết các vụ linh tinh của Trung đoàn như lính lác nhậu nhẹt bê bối hay đánh vợ con, không đem tiền lương về cho vợ, nướng sạch cho các sòng bài hay gái ghieét lẳng nhăng. Tôi phải phân xử những chuyện trời ơi đất hỡi đó. Một bà vợ lính gốc vùng sơn cước, răng đen, gập tôi, bà dạy nghiêng ông chồng làm tôi cũng đỏ mặt vì là trai "còn gin": Thiếu úy nghĩ coi, nó mê con đ. đó có gì hơn tôi đâu. Nếu con đ. đó có 4 v. 2 n. thì tôi không tức... kỷ niệm này tôi nhớ mãi cho đến bây giờ. Khi các bà ít học ghen thì phải biết, tung chiêu độc chửi tục nghe phát mệt. Tại Ba Xuyên, không có mở các cuộc hành quân nhiều, tôi luôn ở Bộ Chỉ Huy, ngoài giờ làm việc, mặc sức cho các sĩ quan trẻ như tôi lả lướt, đi du ngoạn hồ Tịnh Tâm, không còn tịnh tâm mà là động tâm vì có nhiều cô gái đẹp dập dìu vào buổi chiều hay ngày nghỉ cuối tuần và còn có "bò lạp" nữa. Còn các quán nhậu, nhứt là vùng Bãi Xàu có đặc sản đuông chà là, nhậu hết sảy và các cô bán các quán nhậu luôn đơn đả chịu mời khách, không ngại cọ quẹt, đụng chạm tóa lửa, lọt vào tầm tác xạ của những chàng lính hào hoa...

Sau này, tôi mới rõ, Trung Đoàn 33 BB được về Ba Xuyên là hoàn toàn nghỉ ngơi, có dịp xả xúp bắp để chuẩn bị cho những ngày tháng gian khổ sắp tới ở vùng muỗi như sáo thổi, đĩa lền như bánh canh - vùng đất tận cùng đất nước - Cà Mau và Mũi Cà Mau.

SỰ BỐ TRÍ 3 TRUNG ĐOÀN CỦA SƯ ĐOÀN 21 BỘ BINH

Các đơn vị của Sư Đoàn 21 Bộ Binh được phân vùng, tùy lúc, rất tế nhị và hiệu quả, mỗi trung đoàn trách nhiệm một khu vực nhứt định và cũng được luân chuyển đổi vùng hoạt động hợp lý.

Khi Trung Đoàn 33 BB trú đóng ở Long Xuyên, Sư Đoàn 21 không còn chú tâm nhiều đến vùng Thất Sơn và lãnh thổ Châu Đốc, nay tạm ổn. Lúc bấy giờ (năm 1963), vùng

Hậu Giang với các tỉnh An Giang - Kiên Giang - Phong Dinh và Ba Xuyên, Trung Đoàn 33 chịu trách nhiệm bình định diện địa tiếp giúp các đơn vị địa phương, được xem là một đơn vị lưu động của Sư Đoàn 21, không đóng chốt cố định như Trung đoàn 31-32.

Trung đoàn 31 trú đóng ở tỉnh lỵ Chương Thiện, địa phận tỉnh Chương Thiện có nhiều căn cứ địa, mật khu VC vì nơi đây còn hoang vu, cỏ, lau sậy cao ngập đầu, kinh rạch chằng chịt, nhà dân thưa thớt, có những tuyến đường giao liên, thông thương như màn nhện với địa phận tỉnh Kiên Giang có Rừng U Minh Thượng và Hạ bao phủ. Những đơn vị du kích, đơn vị cơ động địa phương ở vùng này thường né tránh các cuộc hành quân lớn của chủ lực quân VNCH. VC thường trốn lách qua lại 2 tỉnh Kiên Giang và Bạc Liêu, rất thuận lợi cho chiến tranh du kích. Vì vậy, Trung Đoàn 31 như dính chặt khu vực này để bảo vệ xã ấp, khu trù mật, dinh điền do chánh phủ thiết đặt ở Vị Thanh - Hòa Lự, bảo toàn sự an ninh cho địa phương...

Trung đoàn 32 chỉ chịu trách nhiệm vùng lãnh thổ của tỉnh An Xuyên (Cà Mau) cũng đủ "mệt" rồi vì nơi đây quá rộng, có Rừng U Minh Hạ vô cùng hiểm trở cũng là cái ô của Việt Minh cộng sản. Nơi này là khu vực tập kết VC, các đơn vị, cán bộ các cấp để đưa ra miền Bắc cộng sản, đúng theo tinh thần Hiệp Định Genève năm 1954. Nơi đây, cộng sản ếm lại nhiều quân và vũ khí đạn dược cũng như các cán bộ chánh trị để ở lại với âm mưu trường kỳ mai phục, đánh chiếm miền Nam sau này. Vì vậy, tất cả mọi xã ấp của tỉnh An Xuyên đều có nhiều cán binh VC "chém vè" ở lại, lúc bấy giờ chúng chung sống với gia đình tương đối hợp pháp, tạm thời che mắt chánh quyền.

TRUNG ĐOÀN 33 HÀNH QUÂN VÙNG SẢN XUẤT XI MĂNG KIÊN LƯƠNG

Từ An Giang, được lệnh Sư Đoàn, Trung đoàn 33 phải cấp tốc mở cuộc hành quân giải tỏa áp lực địch nhằm phá hoại nhà máy sản xuất chất liệu làm xi măng tại quận Kiên Lương, thuộc tỉnh Kiên Giang và gần Hà Tiên (Kiên Giang - có biên giới với Miên).

Một đại đội Bảo An bảo vệ an ninh cho nhà máy đã bị VC tấn công thường xuyên và vừa bị VC đột kích đâm máu làm thiệt hại đơn vị này khá nặng. Hơn nữa, nhiều đơn vị VC ở chung quanh khu vực khai thác chất liệu sản xuất xi măng, chúng thường len lỏi từ các hòn lớn nhỏ ở vùng biển và các rừng đồi quanh vùng, thường tấn công các đồn bót của quận Kiên Lương. Trung đoàn 33 về Kiên Lương, đặt Bộ Chỉ Huy Hành Quân tại quận lỵ, có kế hoạch mở các cuộc hành quân thường xuyên xung quanh vùng này và đi xa đến gần quận lỵ Hà Tiên - một nơi có nhiều danh lam thắng cảnh và di tích lịch sử cũng như là cái nôi nuôi và sản xuất sản phẩm làm từ đồi mồi... Về hướng tỉnh lỵ Rạch Gia, Trung đoàn 33 cũng thường tung ra các cuộc hành quân lục soát cấp tiểu đoàn các khu vực có nhiều cán binh VC hoạt động.

Tại vùng Kiên Lương, Trung Đoàn 33 đã ở đây gần đúng một tháng, thường xuyên mở các cuộc hành quân bình định, lục soát, bảo vệ cho các đơn vị địa phương xã ấp và các đồn bót của Bảo An - Dân Vệ. Các cuộc hành quân thường là cấp tiểu đoàn vì trong một phạm vi lãnh thổ hẹp và vài lần mở cuộc hành cấp Trung đoàn trong một vùng rộng lớn.

Các cuộc hành quân bắt đầu từ sáng sớm, đến khoảng 4 giờ chiều, các tiểu đoàn đều rút quân về nơi đóng quân của đơn vị, không có hành quân qua đêm. Lúc này các đơn vị VC chưa lớn mạnh, chưa có nhiều vũ khí mới, tối tân như sau cuộc đảo chánh 1.11.1963, các thứ vũ khí mới từ miền Bắc chuyển tải vào miền Nam dồn dập tại khắp các vùng ven biển, vùng biên giới Miên, Lào, lợi dụng chánh thể VNCH chưa ổn định chánh trị, còn lơ là đối phó với ngoại nhập hơn là nội tình trong nước..

Cuộc hành quân vùng Kiên Lương chấm dứt, giao trách nhiệm cho các đơn vị địa phương, Trung Đoàn 33 rút về đóng quân ở Rạch Sỏi - Rạch Giá, chuẩn bị cho cuộc hành

quân cấp Trung Đoàn vào vùng Rừng U Minh Thượng và tới cả vùng Rừng U Minh Hạ ở Cà Mau, giao tiếp với Trung Đoàn 32. Mở cuộc hành quân lớn cấp Trung đoàn phá nát nhiều căn cứ địa, hậu cần của VC ở trong rừng U Minh Thượng và Hạ. Trung Đoàn được nghỉ ngơi vài ngày tại Rạch Sỏi, chúng tôi, có dịp "bát phở" Rạch Giá cùng la cà các quán ăn quán nhậu của tỉnh lỵ Kiên Giang và vùng Rạch Sỏi cũng khá nhộn nhịp. Lúc này, tôi đã đi thăm dân cho biết sự tình và đặc biệt tôi có nhiều kỷ niệm ở vùng Rạch Sỏi này.

Tôi nhớ lại, cuộc hành quân lớn cấp Trung đoàn xuyên qua Rừng U Minh Thượng và tiến xuống xuống vùng U Minh Hạ, di chuyển dọc theo con sông Trẹm (Trèm Trẹm), nước đục ngầu màu đỏ sậm phù sa:

Sông Trèm Trẹm ngàn đời vẫn đỏ

Rừng U Minh muôn thuở còn xanh.

Đến quận lỵ Thới Bình hay Sông Ông Đốc, Trung đoàn đặt Bộ Chỉ Huy Hành Quân tại đây và được nghỉ ngơi trọn buổi chiều, chuẩn bị cho cuộc hành quân hôm sau vùng chung quanh quận lỵ, đến xế trưa, các đơn vị trở về chỗ đóng quân chuẩn bị cho cuộc hành quân quy mô hơn cả phi cơ bao vùng yếm trợ, tấn công VC ở các căn cứ địa, mật khu hay

bệnh xá, trung tâm huấn luyện...3 tiểu đoàn đã tới tập báo cáo về Bộ Chỉ Huy diễn tiến chiếm các mục tiêu với sự thắng lợi và thu nhiều chiến lợi phẩm cũng như bắt được hàng chục tù binh...Lúc này, các đơn vị địa phương của VC trang bị còn thô sơ, mìn nội hóa, đập lôi, súng ngựa trời, súng 2 nòng, súng trường Mas 36 cỡ lô xi của Pháp, thời Đệ Nhị Thế Chiến và carbine, garant... Đến từ tháng 2 năm 1964, sau cuộc

đảo chánh 1.11.1963, các đơn vị VC ở miền Nam, các Vùng Chiến Thuật, được CSBV

trực tiếp hà hơi tiếp sức xâm nhập vũ khí mới, tối tân. Chúng xâm nhập, đặc biệt bằng đường biển mà Rừng U Minh là cửa ngõ CSBV đưa vũ khí vào Nam qua vùng này. Từ đất, biển của Miền tuân vũ khí và các cán bộ vào đường biên giới 2 nước và đường biển, kể như gần như, tương đối dễ dàng thuận tiện.

TRUNG ĐOÀN 33 TRẦN NHẠM BAO VÙNG U MINH HẠ - CÀ MAU

Ngoài vấn đề chánh trị toàn diện không kể đến vì tôi ở đơn vị nhỏ và ở xa Thủ Đô Sài Gòn nên sự hiểu biết về vấn đề này rất hạn hẹp. Ở vùng đất cuối cùng của Tổ Quốc - Cà Mau, chúng tôi thấy rõ *sự tai hại của cuộc đảo chánh bạo lực giết chết Tổng Thống Ngô Đình Diệm và bào đệ - Cố Vấn Ngô Đình Nhu, hay còn gọi là cuộc cách mạng 1.11.1963 thành công đã giúp CSBV đưa cán binh, vũ khí đạn dược vào Nam dễ dàng hơn trước vì phe ta mãi mê lo đánh phe mình quên đối phương CSBV gian ác lợi dụng thời cơ ngàn năm một thuở này.*

Cuộc hành quân vùng U Minh Thượng và Hạ kéo dài chừng 5 ngày, Trung đoàn trở về Rạch Sỏi nghỉ ngơi thêm vài ngày và di chuyển về Sóc Trăng. Từ Sóc Trăng, Trung

đoàn 33 ở yên không lâu và được lệnh chuyển quân, đổi vùng hoạt động thay Trung đoàn 32 ở An Xuyên - Cà Mau. Nhiệm vụ chính của Trung đoàn là thiết lập một căn cứ quân sự mới mà sau này thường gọi là căn cứ hỏa lực, trấn ngự vùng Chà Là - Giá Ngựa, nơi đây đã có 1 trung đội pháo binh 105 ly yểm trợ vùng này. Nhưng, tình hình chiến sự càng ngày càng leo thang, một Đại đội Bảo An (sau này gọi là Địa Phương Quân) bảo vệ an ninh cho trung đội pháo binh bắt đầu "lạnh cứng" vì VC hoạt động công khai, cách đồn Bảo An chưa tới 1 cây số, ban ngày tương đối còn an ninh, ban đêm kể như VC làm chủ tình hình. Không những tại Chà Là Giá Ngựa mà toàn tỉnh An Xuyên, chỉ có quận Châu Thành còn có an ninh về đêm. Tất cả các quận còn lại của An Xuyên, chánh quyền quốc gia chỉ có thể kiểm soát an ninh ban ngày các xã ấp gần đồn bót hay gần quận lỵ. Còn về đêm thì chào thua, không thể sử dụng pháo binh thường xuyên, chỉ cái vụ tiếp tế đạn cho pháo binh đi bằng đường sông cũng rất nguy hiểm vì VC đặt thủy lôi nhiều nơi hoang vắng trên sông Bảy Háp đã phá huỷ nhiều tàu của Hải Quân chưa nói về sự mất mạng...

Trung đoàn 33 kéo róc hết các đơn vị cơ hữu, ngoài trừ vài bộ phận chuyên môn còn ở lại hậu cứ Sóc Trăng. Bộ Chỉ Huy Hành Quân của Trung đoàn tạm đặt gần sân quần vợt của tỉnh, sau này trở thành hậu trạm - điểm liên lạc với Trung đoàn 33 ở Chà Là.

Muốn đưa quân vào Chà Là, Trung Đoàn 33 phải mở cuộc hành quân lớn vì 2 bờ sông Bảy Háp vùng này hay đến quận Năm Căn, VC đã thiết đặt nhiều địa điểm hoạt động ngày cũng như đêm. Cuộc hành quân lớn này có phi cơ bao vùng và có Hải Quân hộ tống một đoàn công voa ghe tàu hàng chục chiếc chở quân của Trung đoàn. Cuộc hành quân này có thể gọi là cuộc hành quân như con cuốn chiếu vì cả đoàn công voa hơn 20 tàu ghe của Hải Quân và tàu ghe gắn máy đuôi tôm của dân được trưng dụng - nghĩa là có trả tiền

mướn tàu và ghe tư nhân trong cuộc hành quân này. Nhưng các chủ ghe tàu rất lo sợ vì nom nớp sợ VC cho nổ thủy lôi thì kể như tài sản của họ sẽ mất trọn, dù chánh phủ có bồi thường, nhưng phải qua nhiều thủ tục hành chánh phiền phức, chờ đợi lâu?.

Trước khi cuộc hành quân bắt đầu bằng đường sông, một tiểu đoàn chia đều trên 2 bờ sông di chuyển lục soát trước chừng 3 cây số, dùng quân lại xuống ghe tàu, một tiểu đoàn khác lên thay. Vì vậy, con đường hành quân này, từ Thị xã Cà Mau tới vùng Chà Là khoảng 10 cây số mà cuộc hành quân khai diễn đúng 7 giờ sáng, mãi cho đến gần 4 giờ

(H: Bờ kè đất mũi Cà Mau ngăn chặn xói mòn, sóng biển đánh vào)

chiều mới tới Chà Là.

Ông Trung Đoàn Trưởng ra lệnh dựng trại gấp rút, đào công sự phòng thủ ngay, tạm thời trú quân qua đêm vì nếu trời sụp tối thì đàn muỗi hàng vạn hàng triệu con mở "cuộc hành quân" tấn công con người. Vì vậy khu vực này muỗi kêu như sáo thổi là như vậy đó. Ông Trung đoàn trưởng còn gọi tất cả sĩ quan lại họp và ra lệnh là đơn vị phải chịu cực, đốc thúc anh em binh sĩ đào công sự và giao thông hào chung quanh Bộ Chỉ Huy Hành Quân cũng như ông Trung đoàn trưởng chỉ chỗ làm vọng gác gác. Qua kinh nghiệm của một sĩ quan lớn tuổi, ông nói đêm nay, mình mới đến, VC có thể đến tấn công quấy phá để thăm dò như là chào đón vậy!. Các cấp chỉ huy ráng chịu cực đêm nay, kiểm soát lính gác cho kỹ vì hành quân cả ngày, anh em binh sĩ dễ ngủ gục. Nơi này, lính gác còn trùm vào đầu một cái túi lưới chống muỗi, tay phải mang vớ nên còn dễ giấc ngủ nữa. Ông Trung Đoàn Trưởng đoán như thân, khoảng 2 giờ khuya, chừng một tiểu đội du kích mò đến Bộ Chỉ Huy, chúng bị phát hiện và lính gác nổ súng báo động, VC tung lại vài quả lựu đạn và bắn hàng chục phát đạn vào Bộ Chỉ Huy và trạm gác, nhưng không có ai bị thương.

Sáng hôm, trong khi các sĩ quan ăn sáng, ông Trung Đoàn Trưởng nhắc lại chuyện VC "thử sức" với trung đoàn đêm vừa qua. Chúng tôi là sĩ quan trẻ mới ra trường chưa lâu, chưa có nhiều kinh nghiệm tác chiến đều hết lòng khâm phục ông Trung Đoàn Trưởng, tiên đoán như Thần.

Tại cứ điểm này, lúc bảy giờ, ngoài 2 nhiệm vụ là Trưởng Ban Chiến Tranh Tâm Lý và Trưởng Ban An Ninh, tôi còn được chỉ định trông coi khâu ẩm thực của Bộ Chỉ Huy trung đoàn kể cả 4 cố vấn Mỹ. Trung đoàn có cất một nhà ăn mà chúng tôi gọi là câu lạc bộ sĩ quan, nói cho oai. Nhà ăn này cất xong coi cũng đẹp ra phết, dù chỉ có tre và lá dừa nước, lại ở gần đường đi qua lại của người dân, gần một con kinh có cái cầu khi cheo leo và cũng gần bờ sông nữa.

Thật tình mà nói, những lúc rảnh rang, tôi ngồi tại câu lạc bộ, nhâm nhi chai bia, ngắm cảnh dân chúng qua lại hay ghe thương hồ xuôi ngược cùng với những giẻ lục bình nổi

trôi theo dòng nước. Và buổi chiều tà, hàng trăm hàng ngàn chim cò bay về kêu chú chít, trú trong "vườn chim", gần Trung Đoàn cũng gọi cảm lắm, hồn thơ trong tôi cũng từng nổi lên ở chỗ khi ho cò gáy này. Đến ngày cuối tuần, tôi quan sát thấy có cái gì là lạ, các cô gái hay phụ nữ nói chung, khi qua lại trước Cầu Lạc Bộ thường ăn diện bộ cánh mới, quần lãnh Mỹ A láng coóng, nón lá cũng mới nữa. Tôi nghiệm ra rằng, phụ nữ diện đẹp là để cho phái nam ngắm nghía. Lính lác ở đây lâu ngày cũng chai mặt rồi, không cần "ra mắt - chào hàng" nữa mà ra mắt các ông chủ lực quân mới tới, có ý nghĩa hơn. Một nghĩa nào đó, người xưa đã từng nói "gái khôn tìm chồng giữa chốn ba quân". Nhưng đối với tôi, dưới con mắt của người cán bộ của ngành tình báo tâm lý chiến tại địa phương này, người dân ở đây đã sống lâu đời với Việt Minh cộng sản cũng như là vùng tập kết quân của VMCS đưa ra Bắc năm 1954. Vì vậy, chúng ta phải tìm hiểu rõ dân tình địa phương vì "biết người biết ta trăm trận đánh trăm trận thắng" như Tôn Tử Binh Pháp có đề cập. Sáng hôm sau, tôi rủ người bạn Trưởng Ban 2 cùng với tôi ở chung một hầm trú, mặc đồ bà ba, lặn colt trong bụng và có 2 cận vệ đi theo "thăm dân cho biết sự tình". Vừa qua chiếc cầu khỉ, vài chục thước, một ngôi nhà ngói xưa cũng đầy rêu phong, dù cũng đã có nhiều lần ăn pháo, nhưng đã sửa lại khi vùng này trở lại hòa bình sau năm 1954. Chúng tôi vừa đến trước nhà Bác ba, đầu còn để củ tỏi - xi-nhông, khăn rằn choàng cổ, từ trong nhà, bác lật đật chạy ra mời chúng tôi vào nhà uống nước trà quạu mà bác mới mua hôm qua. Tôi thấy trong khu vực này, con nít tụ tập chơi đùa đông cùng với các cụ và phụ nữ, không có bóng dáng thanh niên, trai tráng, họ ở đâu? Có vấn đề rồi.

Trong nhà bác vẫn còn bộ trường kỷ rất cổ xưa, dù không còn màu sắc tươi sáng nữa vì qua 9 năm của cuộc chiến (1945 - 1954), bộ trường kỷ này cũng từng được ngâm ở ao nước sau hè. Từ trong bếp, bung ra một đĩa bánh ít, cô út - con gái rệu của bác Ba cuối đầu chào chúng tôi và bác Ba vội vã mời chúng tôi ăn bánh ít vì gia đình cũng có gói bánh tét, bánh ít chuẩn bị ăn Tết. Cô út lại trở ra lần nữa, mang ra một bình trà nóng và 4 cái chung uống trà, đặt lên bàn. Bây giờ, tôi mới có thì giờ quan sát cô thôn nữ, nhìn qua biết cô đã từng trải qua "lửa khói" rồi, có bàn tay trắng đẹp dù ở nhà quê, gương mặt trái soan, rất có duyên, vòng số 1, số 3 đều nảy nở rất hấp dẫn, lại mặc quần Mỹ A đen láng mượt và chiếc áo bà ba cũng mới để lộ vòng số 1 rất thu hút. Khi cô út trở vô nhà sau, Bác Ba mới giới thiệu, cô út đã có 2 con, hiện giờ chồng đang đi làm ở Cà Mau (?), cô chăm sóc cha mẹ già và con nhỏ của cô, còn các anh chị khác có gia đình đều ở riêng nhiều nơi kể cả ở Sài Gòn nữa. Chúng tôi hỏi bất cứ ai cũng đều nói ba "sắp nhỏ" đi làm xa, giấu nhem họ ở trong bụng ban ngày, ban đêm mò về nhận tiếp tế. sanh thêm con.

Thật là thú vị, khu vực này, thường thiếu nước ngọt tiêu dùng, nhà nào khá giả có đến hàng chục "mái vú" to chứa nước mưa hay có xây hồ chứa nước ngọt sử dụng khi vào thời điểm nắng hạn. Người ta chỉ quan sát nhà nào có nhiều lu khạp chứa nhiều nước mưa thì biết chắc gia đình đó có ăn có để - khá giả. Một đặc điểm khác, đa số các phụ nữ vùng này đều có làn da trắng mịn trông rất bắt mắt, dù cực nhọc lam lũ việc đồng áng, thiếu nước ngọt để tắm mà phải dùng nước lợ - nửa ngọt nửa mặn của nước biển, có thể làm cho làn da bị khô hay còn "mốc thếch" nữa. Nhưng mà, kỳ lạ thay! nhiều phụ nữ vùng này đều có làn da trắng đẹp mịn hồng hơn các vùng nhà quê khác. Tôi tìm hiểu, tại đây - Chà Là còn có cái tên khác là Giá Ngựa nữa - đúng ra phải là Giá Ngự, nghĩa là có Vua đến đây. Được biết, khi Vua Gia Long bị quân Nguyễn Huệ đánh đuổi từ vùng Sài Gòn, nhà vua cùng đoàn tùy tùng hàng mấy trăm người, trong đó có nhiều cung phi mỹ nữ mang theo. Trước khi chiến thuyền của vua Gia Long bôn tẩu ty nạn sang Thái Lan, không thể đem theo hết người đẹp, nên phải để lại vùng này "làm quà" cho dân quê địa

phương tay lấm chân bùn, nên sản sinh ra các hậu duệ phái nữ có nước da trắng ngần tiêu biểu cho giới quý phái? Tại đây còn có một cái giếng nước ngọt tương truyền là đoàn quân của vua Gia Long đào mới có đủ nước ngọt sử dụng.

CĂN CỨ CHÀ LÀ HỨNG CHỊU MỘT TRẬN PHÁO KÍCH DỮ DỘI NHỨT CỦA MIỀN TÂY THỜI ĐIỂM ĐÓ

Sau mấy ngày ăn Tết Nguyên Đán vui vẻ bình thường - tháng 2 năm 1964 - tối ngày mồng 4 Tết, khoảng 2 giờ sáng VC pháo kích vào chỗ đóng quân của Bộ Chỉ Huy đợt đầu chừng 6 quả súng cối 81 ly, ngưng chừng vài phút, các pháo thủ VC như điều chỉnh lại độ chính xác - tọa độ, bắn tiếp thêm mấy chục quả nữa vào Bộ Chỉ Huy Trung đoàn và vị trí của súng đại bác 105 ly. Một quả rơi trúng cần anten của trung tâm truyền tin làm hư hại máy liên lạc với Sư Đoàn, Truyền Tin cấp tốc lấy máy dự phòng ra thay thế liền. Chỗ này có một Trung sĩ Truyền Tin chết, một quả rơi đúng vào câu lạc bộ, phá sập toàn bộ câu lạc bộ. May mắn lại đến với Đại úy Mạch đang ngủ tại đây, mới về trình diện Trung đoàn chờ đi ra tiểu đoàn. Ông mắc tiểu, ra gốc dừa cách câu lạc bộ chừng 10 thước, đúng lúc VC pháo kích lần đầu, ông nằm tại gốc dừa tránh pháo đợt 2. Nhờ vậy mà ông thoát chết vì chiếc ghế bố ông nằm ngủ và cái mùng kê như tan tành hết. Trên nóc hầm ngủ của chúng tôi, xây dưới tàng của nhiều cây dừa cũng bị 2 quả đạn chạm vào cành dừa nổ tung trên không, miếng đạn rơi rào rào trên nóc hầm. Trung Tá Trung Đoàn

Trưởng đã ra lệnh 2 khẩu pháo binh chuẩn bị bắn trực xạ khi VC mới bắn 6 quả đợt đầu. Chiến thuật cố hữu của VC thường sử dụng tiền pháo hậu xung. Các trạm gác và tất cả mọi chiến sĩ đều phải lấy vũ khí xuống các giao thông hào sẵn sàng chiến đấu chống VC có thể tấn công bộ chiến. Với mấy chục quả súng cối 81 ly pháo kích (lúc bấy giờ VC chưa có súng cối mới 82 ly của TC) vào một đơn ở Cà Mau, trong lúc Miền Tây của Vùng 4 Chiến Thuật chưa có một đơn vị nào bị pháo kích dữ dội như thế từ trước tới thời điểm đó, nhưng thiệt hại không đáng kể. Sau này, một đơn vị bị pháo hàng trăm quả đại bác, hỏa tiễn là chuyện bình thường khi chiến tranh gia tăng cường độ ác liệt đẫm máu.

Trong lần về quê lần đầu năm 2010, sau vài tháng tôi đã về lại

Hoa Kỳ, ông anh Bảy của tôi qua đời và ước muốn của anh cũng được toại nguyện vì anh gặp lại tôi lần chót. **(H: Trung tâm Thành Phố Cà Mau)**

Tháng 3 năm 2017, bà chị thứ chín đang nằm chờ tử thần rước đi. Trước đó, khi còn tỉnh, bà chị chín cũng muốn tôi về để chị em gặp lại nhau lần cuối. Chúng tôi có truyền thống

anh chị em ruột rất quyến luyến quý trọng và thương yêu hy sinh cho nhau. Tôi cũng cố thu xếp về thăm chị lần cuối này. Đến ngày thứ 4, chị tôi tắt thở, các cháu lo tang sự mẹ chúng nó, chị tôi có đến 12 đứa con đều thành danh nên tổ chức đám tang tại nhà suốt 3 ngày, có đến trên dưới 1 ngàn lượt người thân quen, chòm xóm cũng như đồng đạo đến phúng viếng và đưa linh cửu đến nghĩa trang của tư nhân ở Tây Ninh.

TRỞ LẠI CÀ MAU (AN XUYÊN) VÀ ĐỀN TẬN ĐẤT MŨI CÀ MAU

Sau lễ tang, các cháu thấy tôi muốn viếng lại chiến trường xưa mà lần trước thăm gia đình, chưa đến hết. Nay tôi muốn tiếp tục thăm những địa danh quen thuộc gắn chặt với cuộc đời binh nghiệp của mình để hồi tưởng, ôn nhớ một thời trai trẻ đã qua hơn nửa thế kỷ trước. Bài trước, tôi có nói về Châu Đốc. Ai cũng biết Châu Đốc là cái nôi của các loại mắm, khô, nước thốt nốt, đặc biệt từ tháng 8 đến tháng 10 là mùa cá linh "rộ" khi nước ở Biển Hồ - Miền chảy mạnh xuống vùng hạ lưu Châu Đốc

Từ Cần Thơ, tôi cũng có đi đến Chợ Nổi Cái Răng, nổi tiếng trong nước, đi tua sinh thái vào tận vườn cây ăn trái vui hưởng không khí trong lành của miền sông nước hữu tình, cây xanh tươi tốt quanh năm. Về Sóc Trăng thăm lại Bãi Xàu với món đặc sản đờng chà là, lướt nhìn lại đài phát thanh Sóc Trăng mà tôi có dịp làm việc vài năm với chương trình Tiếng Nói Vùng IV Chiến Thuật, nhớ lại các cô xướng ngôn viên trẻ đẹp năm xưa mà hình bóng còn đọng trong tôi. Đến Vũng Thơm (thuộc quận Kế Sách - Ba Xuyên) - cái nôi sản xuất "mè lấu, bánh pía độc đáo, Lạp xưởng Quảng Trâm ngon tuyệt". Về Bạc Liêu, tôi đến viếng ngôi biệt thự sang trọng thời xưa có một không hai ở miền Tây của công tử Bạc Liêu, nổi tiếng chơi ngông, đến công viên và nhà hát Cao Văn Lầu - ông Tổ của bài ca vọng cổ muối rệu ngày nay mà nguyên thủy là bản Dạ Cổ Hoài Lang của ông Sáu Lầu. Trở lại Cà Mau, vô vàn nỗi nhớ và kỷ niệm nên thơ tuyệt vời đời binh nghiệp của tôi. Ở trọ khách sạn, dùng gạo dừa múc nước tắm trong lu hay khạp vì chưa có hệ thống nước máy, Tại Cà Mau, tôi cũng suýt chết bị VC giết mình đường bộ và đường thủy, cũng như nằm dưới trận mưa pháo kích, tôi vẫn "bình an vô sự". Nói đến Cà Mau, tôi nhớ rõ môn một cái quán đơn sơ, trống trước trống sau bên vệ đường gần bến xe Cà Mau của Bà Sáu

Mập với những món ngon nổi tiếng như ở Cà Mau, có thể nổi tiếng cả miền Tây, Với những con cá lóc "có râu - biết nói" to tổ chảng và cá rô là loại cá ông bà nội ngoại hay hàng cổ nội cổ ngoại của loại cá rô mà vùng khác không có, thịt ngọt, dày cơm, ăn rất đã cái miệng và cái bao tử. Qua các món ăn đặc sản đầu cá lóc nấu canh chua, mình cá lóc thì nướng để cuốn bánh tráng, cá rô kho tộ. Ôi giờ ơi! trên

đời này, tôi nghĩ (lúc bấy giờ) không có món ăn nào ngon ở các nơi khác sánh kịp vì là món ăn vua, đặc sản của Bà Sáu Mập ở Cà Mau.

Lần này tôi vô cùng may mắn được đặt chân đến Đất Mũi Cà Mau, miền đất cuối cùng của Tổ Quốc. Còn địa đầu của đất nước - Ải Nam Quan, có biên giới với Trung Hoa, tôi chưa đến bao giờ mà đã đến được huyện Phù Yên của tỉnh Sơn La khi bị lưu đày trong ngục tù cải tạo VC nghiệt ngã. Lần này, tôi có nhiều thì giờ, còn được hơn 10 ngày nữa mới trở về Mỹ, con trai trưởng của bà chị chín, nay cũng ngoài 60, cháu về hưu và còn đi dạy ngành nông nghiệp ở nhiều trường đại học ở trong nước cùng vài trường đại học nổi tiếng của các nước khác. Vợ của cháu cũng Tiến sĩ nông nghiệp còn dạy tại Viện Đại Học Cần Thơ. Hai vợ chồng mượn tài xế lái chiếc xe Van của hai cháu đưa cậu Mười thăm viếng lại chiến trường xưa: Cà Mau - Bạc Liêu - Sóc Trăng. Tôi ở nhà các cháu tại Cần Thơ 2 ngày, tha hồ mà thăm viếng cả vùng Thành Phố Cần Thơ mà tôi phục vụ tại Cần Thơ gần đúng 7 năm mới thuyên chuyển về Tổng Cục Chiến Tranh Chính Trị ở Sài Gòn và đơn vị cuối cùng là Biệt Khu Thủ Đô.

. (H Chợ Nổi Cần Thơ) . (H Chợ Nổi Cần Thơ)

Về đến Cần Thơ, một cuốn phim dĩ vãng tái hiện trong tôi với nhiều nỗi vui buồn lẫn lộn, đại lộ Hòa Bình năm xưa, có Bộ Tư Lệnh QĐ4 & V4CT, gia đình chúng tôi được ở trong cư xá sĩ quan (gần miếu Tiên Sư) cuối doanh trại Bộ Tư Lệnh, sát hàng rào trường Trung học Phan Thanh Giản và trường trung học nữ Đoàn Thị Điểm. Kỷ niệm thân thương lại trở về tràn ngập, cảnh cũ người xưa, bây giờ không còn, tôi đành "xếp tàn y lại để dành hơi" sẽ mang về thế giới khác, như vua Tự Đức tán thán. Dù, địa điểm cũ, nay có tên mới là Nhà Bảo Tàng Quân Đội?. Nhân dịp này, tôi có đến viếng thăm ông Thầy cũ cựu Trung Đoàn Trưởng 33 Bộ Binh Nguyễn Văn Thanh, 97 tuổi, ông đang vào thời kỳ lú lẫn và rất yếu. Đầu năm sau, 2018, ông Thầy được thuyên chuyển về Vùng 5 Chiến Thuật nhận nhiệm vụ mới.

Từ Cần Thơ chúng tôi trực chỉ đi đến xế trưa đến tận Mũi Cà Mau (khá xa khoảng 200 cây số), điểm tận cùng của Tổ Quốc Việt Nam. Thăm viếng nơi khu du lịch sinh thái và ăn trưa với các món ăn đặc sản của vùng này. Đơn vị Trung Đoàn 33, chúng tôi, năm xưa có đến quận Năm Căn, còn đất mũi Cà Mau thì chưa đến. Nay từ Năm Căn đi đến đất Mũi Cà Mau có lộ tráng nhựa khá tốt, không cần đi đường thủy như trước kia. Con đường này khá xa trên dưới 40 cây số, làm xong cách đây chừng vài năm. Nay thường xuyên có nhiều đoàn du lịch đi xe buýt lớn cũng đến đây "tham quan" làm cho Đất Mũi Cà Mau trở thành một điểm du lịch cũng khá thu hút khách phương xa.

Tôi được 2 cháu đãi một bữa ăn toàn đặc sản của Đất Mũi. Sau đó chúng tôi về Cà Mau nghỉ qua đêm. Về đến Thành phố Cà Mau (năm xưa gọi là Thị xã - tỉnh An Xuyên mới thành lập không lâu, sau ngày TT Ngô Đình Diệm chấp chánh 1955). Tôi vô cùng bồi hồi nhớ lại cảnh cũ. Khi đơn vị Trung Đoàn 33, đóng quân tại đây, có một lần, tôi hướng dẫn 3 chiếc xe GMC chở theo một trung đội về Bạc Liêu hộ tống Đoàn Văn Nghệ Tinh Hoa Miền Tây của Quân Đoàn 4 xuống Cà Mau trình diễn văn nghệ cho Trung đoàn thường thức 2 đêm và 1 đêm dành cho tiểu khu An Xuyên. Ba chiếc xe chạy đến Bộ Chỉ Huy Trung Đoàn, tôi vào văn phòng lấy Sự Vụ Lệnh đi Bạc Liêu, anh Trung sĩ nhứt Sáu, lớn hơn tôi chừng 5 tuổi, làm Phó tôi, đi chiếc xe thứ 3, tôi ngồi trên chiếc xe thứ nhứt. Tự nhiên, anh lên ngồi ở xe thứ nhứt, khi tôi đi lấy Sự Vụ Lệnh trở ra, anh Trung sĩ I Sáu nói Thiếu úy để tôi đi xe này, còn Thiếu úy đi xe thứ 3. Nghe vậy, tôi nói anh cứ ngồi đó, tôi ra xe sau. Ba xe bắt đầu lăn bánh vừa qua quận lỵ Tắc Vân (quận Châu Thành), cách xa Tắc Vân chừng hơn 1 cây số, một tiếng nổ kinh hồn dù không trực tiếp trúng mình, tôi thấy chiếc xe đầu chao đảo mạnh, bụi mù đất cát văng tung toé, chiếc xe này đầu lúi xuống ruộng, VC giựt tiếp thêm 1 quả mìn nữa nhắm chiếc xe thứ 2 lại cũng trật lất ở

cách phía sau xe này hơn 10 mét và cách đầu xe thứ 3 của tôi cũng chừng hơn 10 mét, cát bụi mịt mù, tôi ra lệnh lính trên xe nhảy xuống và nổ súng ra phía bờ ruộng đề phòng VC tấn công, còn một phía thì gần sông.

(Nhà thờ Tắc Sậy - gần Hộ Phòng - nổi tiếng linh thiêng, Linh Mục Trương Bửu Diệp đã tử vì đạo tại đây - đang trên quá trình Tòa Thánh Vatican phong Thánh)

Sau đó hoàn toàn yên lặng, từ quận lỵ Tắc Vân nghe tiếng mìn nổ, đã vội báo cho Trung Đoàn 33 biết xe bị ăn mìn... Tôi chưa kịp báo cáo, thì trung đoàn hồi liên, có ai bị thương xe có bị hư không? Tôi báo cáo, 3 xe đều không sao cả có thể đi tiếp được, chỉ có anh Trung Đội Phó Sáu bị thương đầu bất tỉnh, cần xe cứu thương chở về Bệnh xá Trung Đoàn. Khi tản thương xong, chúng tôi tiếp tục hành trình đi đón 2 xe văn nghệ Tinh Hoa Miền Tây của Quân Đoàn 4 (đoàn văn nghệ Tinh Hoa có ca sĩ Uyên Phương - em bạn dì ruột với ca sĩ nổi tiếng Bạch Yến, sau này Uyên Phương cũng rất nổi tiếng, đang định cư tại miền Nam Cali). Hai xe này cũng đang trên đường đi xuống Cà Mau, phải dừng lại ở cầu Hộ Phòng vì nghe các xe đồ thông báo có đoàn công voa bị VC giựt mìn, nên xe chưa lưu thông được. Địa điểm giựt mìn quá gần quận lỵ Tắc Vân nên VC không dám đào lộ đặt mìn, sợ bị lộ, nên phải đặt mìn sát bên lề đường dù 2 trái mìn thuộc loại mìn lớn mà 3 xe GMC không bị hư hỏng và đường lộ sau đó vẫn lưu thông bình thường.

Chiều về, được biết anh Trung sĩ nhứt Sáu đã chết, có thể đầu không đội nón sắt nên bị đập vào cửa xe, chết sau đó vài giờ. Các bạn trong Trung Đoàn nói Trung sĩ Sáu chết thể mạng tôi vì thời đó có mấy ai ngồi trong ca - bin xe mà đội nón sắt bao giờ. Nếu tôi bị thương thì vụ va đầu vào cửa xe không chết, chắc cũng man man.

Để kết thúc 2 bài viết này Trở Lại Chiến Trường Xưa Miền Tây, được xem là cuộc du lịch vô cùng thích thú mà tôi tâm đắc, có nhiều ấn tượng nhứt.

Trở Lại Chiến Trường Xưa - Miền Tây, tôi hồi tưởng một chặng đường hơn nửa thế kỷ đã đi qua đời tôi., Từ những ngày sau khi tốt nghiệp Liên Trường Võ Khoa Thủ Đức (từ 15.3 đến 28.12.1962) Khóa 13 - Ấp Chiến Lược, được bổ nhiệm về Trung Đoàn 33 Bộ Binh - đơn vị đầu tiên trong cuộc đời binh nghiệp, trình diện đơn vị tại Long Xuyên. Kế tiếp Trung đoàn 33 chuyển quân và hoạt động chánh thức tại Châu Đốc. Tác giả có nhiều ấn tượng và kỷ niệm vui đẹp tại địa phương Châu Đốc cũng là quê hương yêu quý của tác giả. Tôi cũng chú trọng về chiến sự nóng bỏng nhứt của Khu 42 Chiến Thuật do Sư Đoàn 21 Bộ Binh trách nhiệm - Cà Mau. Đây cũng là chiến địa cuối cùng, tác giả chuyên chuyên, đổi vùng và đổi công tác phục vụ, chuyên trách về thông tin báo chí kể cả phát thanh của Quân Đoàn 4 & Vùng 4 Chiến Thuật, trú đóng tại Tây Đô Cần Thơ. Những địa phương khác trong khu vực trách nhiệm của

Trung Đoàn 33 Bộ Binh mà tác giả có đề cập đến trong bài này, như là điểm xuyết hoa lá cảnh cho thêm phong phú Trở Lại Chiến Trường Xưa - Miền Tây.@

